

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΤΙΣ «ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ»**

Άρθρο 1

Γενικές αρχές

1. Το Τμήμα απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα στις Επιστήμες της Αγωγής.
2. Το Διδακτορικό Δίπλωμα, ως επιστέγασμα και ανώτατος ακαδημαϊκός τίτλος σπουδών, πρέπει να είναι της ποιότητας εκείνης, η οποία να θεμελιώνει προοπτικές αναγνώρισης του Διδάκτορα στο ευρύτερο πλαίσιο της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας.

Άρθρο 2

Κριτήρια και διαδικασία αποδοχής Υποψήφιων Διδασκόντων (ΥΔ)

1. Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης στην πρώτη συνεδρίαση κάθε ακαδημαϊκού έτους, μετά από εισήγηση της Ε.Μ.Σ. αποφασίζει και ανακοινώνει τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και τις αντίστοιχες ευρύτερες γνωστικές περιοχές, στις οποίες δύνανται να εκπονηθούν διδακτορικές διατριβές. Αιτήσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα και τις ευρύτερες γνωστικές περιοχές που περιλαμβάνονται στην ετήσια ανακοίνωση μπορούν να κατατεθούν στη Γραμματεία του Τμήματος καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.
2. Κάθε μέλος ΔΕΠ καλείται κατά τον Ιούνιο κάθε έτους να ενημερώσει την Ε.Μ.Σ. για το ενδιαφέρον του για ανάληψη επίβλεψης υποψήφιων διδασκόντων σε ευρύτερη γνωστική περιοχή συναφή με το γνωστικό του αντικείμενο. Κάθε μέλος ΔΕΠ δικαιούται να ζητήσει να αναλάβει την επίβλεψη υποψήφιων διδασκόντων κάθε ακαδημαϊκό έτος, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει υπερβεί το συνολικό όριο των πέντε ενεργών υποψήφιων διδασκόντων ως Α' επιβλέπων ή το όριο που ορίζεται κάθε φορά από την ισχύουσα νομοθεσία και τις κανονιστικές διατάξεις του Πανεπιστημίου Κρήτης.
3. Υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να καταθέσουν αίτηση στο Τμήμα σε γνωστικό αντικείμενο και ευρύτερη γνωστική περιοχή που δεν περιλαμβάνεται στην ετήσια ανακοίνωση του Τμήματος, στην περίπτωση που η πρότασή τους για εκπόνηση διατριβής θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε εξωτερικά χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα μέσω του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης, εκτός αν ορίζει διαφορετικά η κείμενη νομοθεσία. Ο υποψήφιος διδάκτορας πρέπει υποχρεωτικά να είναι μέλος της ομάδας έργου του ερευνητικού προγράμματος και το θέμα της διατριβής του συναφές με το περιεχόμενο του ερευνητικού προγράμματος, αλλά δεν ταυτίζεται με τα παραδοτέα του έργου (εκτός των περιπτώσεων έργων όπου το παραδοτέο είναι η ίδια η διατριβή) και δεν απαγορεύεται ρητά από το ίδιο το πρόγραμμα. Κατά τα λοιπά η διαδικασία και τα κριτήρια αποδοχής της υποψηφιότητάς του και εκπόνησης της διατριβής ακολουθεί τα ίδια βήματα με αυτά που περιγράφονται στον εσωτερικό κανονισμό.

4. Στην ιστοσελίδα του Τμήματος αναφέρονται τα ελάχιστα κριτήρια αποδοχής των ΥΔ, τα οποία αξιολογούνται από την Ε.Μ.Σ. και τελικά από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Ειδικότερα τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:
  1. Όσοι υποβάλουν αίτηση για θέση ΥΔ απαιτείται να ικανοποιούν τουλάχιστον μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:
    - i. Να είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) ιδίως στις Επιστήμες της Αγωγής ή άλλου συναφούς αντικειμένου Τμημάτων Πανεπιστημίων ή Α.Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ως ισότιμων από το ΔΟΑΤΑΠ ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Στην τελευταία περίπτωση η Ε.Μ.Σ. κρίνει εάν το γνωστικό αντικείμενο του Μ.Δ.Ε. από το ομοταγές ίδρυμα της αλλοδαπής αντιστοιχεί στο αντικείμενο και στην ποιότητα σπουδών του Τμήματος.
    - ii. Να είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) σε διαφορετικό ή συναφές αντικείμενο από τις Επιστήμες της Αγωγής και ταυτόχρονα να είναι κάτοχοι είτε (α) πτυχίου Παιδαγωγικών Τμημάτων ή Τμημάτων συναφών με τις Παιδαγωγικές Σπουδές της χώρας ή πτυχίων αναγνωρισμένων ως ισότιμων και αντίστοιχων από το ΔΟΑΤΑΠ ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, είτε (β) να υπάρχουν τεκμήρια για την εκπαίδευση τους στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής (π.χ. να κατέχουν Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας από ΑΣΠΑΙΤΕ ή από άλλο αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας (ΙΕΠ) Πρόγραμμα ή Φορέα που ανήκει στην Ανώτατη Εκπαίδευση).
  2. Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει Διπλωματική Εργασία (μεταπτυχιακή διατριβή) στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών τους σπουδών για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε.
  3. Οι υποψήφιοι ΥΔ πρέπει να έχουν καλή γνώση (τουλάχιστον επίπεδο Β2) μίας ξένης γλώσσας (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά), η οποία να τεκμηριώνεται με την κατάθεση των αντίστοιχων πτυχίων.
5. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους που βρίσκεται σε ισχύ η ετήσια ανακοίνωση του Τμήματος, οι υποψήφιοι που επιθυμούν να γίνουν δεκτοί για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, καλούνται να υποβάλουν στη Γραμματεία του Π.Τ.Π.Ε. φάκελο υποψηφιότητας (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή) που περιλαμβάνει τα εξής:
  1. αίτηση,
  2. επιστολή αρχικής αποδοχής εκπόνησης διδακτορικής διατριβής από Καθηγητή του Τμήματος,
  3. αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα,
  4. αναλυτικό αρχικό σχέδιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής,
  5. αντίγραφα τίτλων σπουδών (οι τίτλοι σπουδών που έχουν αποκτηθεί σε Α.Ε.Ι. του εξωτερικού πρέπει να έχουν αναγνωρισθεί από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ή το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ως τίτλοι ισότιμοι με εκείνους που χορηγούν τα ελληνικά Α.Ε.Ι.),
  6. αναλυτικό πιστοποιητικό μεταπτυχιακών σπουδών,

7. τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας δύο (2) Καθηγητών Πανεπιστημίου ή Ερευνητών αναγνωρισμένων Ερευνητικών Κέντρων, οι οποίοι προτίθενται να χορηγήσουν στους υποψηφίους συστατικές επιστολές αναφορικά με την καταλληλότητά τους για το πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος. Οι ίδιοι οι υποψήφιοι θα πρέπει με δική τους ευθύνη να ζητήσουν από τους δύο αυτούς Καθηγητές ή Ερευνητές να αποστείλουν τις επιστολές τους απευθείας στο Τμήμα εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής του φακέλου υποψηφιότητας.
  8. ενδεχόμενες δημοσιεύσεις,
  9. πτυχίο ή πτυχία ξένης γλώσσας.
6. Το αναλυτικό αρχικό σχέδιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής πρέπει να έχει έκταση από 3500 έως 5000 λέξεις (χωρίς τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα) και να περιλαμβάνει με σαφήνεια τα εξής στοιχεία:
- α. Πρωτοτυπία της μελέτης
  - β. Αναγκαιότητα της έρευνας
  - γ. Επιστημονικά δόκιμο μεθοδολογικό σχεδιασμό
  - δ. Σκοπό – ερευνητικά ερωτήματα – υποθέσεις της μελέτης
  - ε. Σχεδιασμό ανάλυσης ευρημάτων
7. Οι υποψήφιοι παρουσιάζουν και αναπτύσσουν το αρχικό σχέδιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ενώπιον της Ε.Μ.Σ. του Τμήματος και του προτεινόμενου επιβλέποντος Καθηγητή. Η Ε.Μ.Σ. καλεί τους ΥΔ μέσω της Γραμματείας του Τμήματος για την ημερομηνία της παρουσίασης και συνέρχεται για το λόγο αυτό από δύο έως πέντε φορές το χρόνο. Η συχνότητα συνεδριάσεων της επιτροπής εξαρτάται από το φόρτο εργασίας (τον αριθμό των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί) και μπορεί να προσδιορίζεται κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους. Η Ε.Μ.Σ. καλεί για παρουσίαση όσους υποψήφιους έχουν καταθέσει την αίτησή τους τουλάχιστον ένα μήνα πριν την προγραμματισμένη κάθε φορά συνεδρίαση της επιτροπής.
8. Η Ε.Μ.Σ. λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου του εσωτερικού κανονισμού, της ποιότητας του αναλυτικού σχεδίου εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, της κείμενης νομοθεσίας καθώς και την επιστολή του δυνάμει επιβλέποντος Καθηγητή εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. για τους υποψήφιους που δύνανται να ξεκινήσουν Διδακτορικές Σπουδές (ΔΣ) στο Τμήμα. Ο προτεινόμενος ως επιβλέπων καθηγητής του ΥΔ δύναται να κάνει χωριστή εισήγηση στην ΓΣΕΣ για τον ΥΔ που τον αφορά.
9. Η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει για την αποδοχή των ΥΔ για έναρξη εκπόνησης διδακτορικής διατριβής λαμβάνοντας υπόψη: (α) την ποιότητα του αναλυτικού σχεδίου εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, (β) την ποιότητα των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών τους, καθώς και (γ) την εισήγηση της Ε.Μ.Σ. Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει της 3μελή Συμβουλευτική Επιτροπή και αποδέχεται τον αρχικό τίτλο της Διδακτορικής Διατριβής.
10. Η Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από εισήγηση της Ε.Μ.Σ. ή και χωρίς την εισήγησή της δύναται να ζητήσει από υποψήφιο για ΔΣ να επανυποβάλει διορθωμένο το αναλυτικό αρχικό σχέδιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής για να επανακριθεί ή να μην αποδεχτεί αντίστοιχα κανέναν υποψήφιο για ΔΣ, εφόσον κρίνει αιτιολογημένα ότι δεν πληρούνται κατά την κρίση της τα κριτήρια ποιότητας για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Άρθρο 3

Διαδικασία εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής

1. Η εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής δεν απαιτεί την επιτυχή παρακολούθηση μαθημάτων. Κατ' εξαίρεση, αυτό μπορεί να γίνει με εισήγηση της Ε.Μ.Σ. και απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. για όσους υποψήφιους δεν κατέχουν Μ.Δ.Ε. στις Επιστήμες της Αγωγής και για ορισμένα, κατά την κρίση της Γ.Σ.Ε.Σ., μαθήματα.
2. Η διαδικασία εκπόνησης ΔΔ επιμερίζεται σε τρία στάδια:
  1. Κατά το Α' στάδιο, οι ΥΔ που έχουν γίνει αποδεκτοί από τη Γ.Σ.Ε.Σ. για έναρξη εκπόνησης ΔΔ, συνεργάζονται εντατικά με την συμβουλευτική επιτροπή για την παρουσίαση της προόδου της διατριβής με έμφαση στο σχεδιασμό της μελέτης τους. Η παρουσίαση αυτή γίνεται στα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής (ΣΕ) *δημόσια, μετά από πρόσκληση της επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών* μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία (έως 6 μήνες μετά την αποδοχή για διδακτορικές σπουδές), οπότε και οριστικοποιείται ο τίτλος και το τελικό σχέδιο της μελέτης με τη σύμφωνη γνώμη των μελών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής (ΣΕ). Στην συνέχεια η ΣΕ εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. για την επιτυχή ολοκλήρωση του Α' σταδίου και η ΓΣΕΣ εγκρίνει τον τελικό τίτλο της διατριβής. Εάν η απόφαση της ΓΣΕΣ είναι διαφορετική από την εισήγηση της ΣΕ, τότε πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Σε περίπτωση αρνητικής εισήγησης της ΣΕ προς την ΓΣΕΣ, ο ΥΔ έχει δικαίωμα να συνεχίσει να συνεργάζεται με τα μέλη της τριμελούς ΣΕ και να επαναλάβει τη διαδικασία της διαμόρφωσης του τελικού σχεδίου και της υποστήριξης του ενώπιον της τριμελούς ΣΕ εντός του επόμενου 6μήνου. Εάν και στην δεύτερη υποστήριξη και μετά τα πέρασ ενός έτους από την έναρξη εκπόνησης της ΔΔ η τριμελής ΣΕ δεν εισηγηθεί θετικά στη ΓΣΕΣ για την ολοκλήρωση της Α φάσης και την γενικότερη πρόοδο του ΥΔ, τότε η ΓΣΕΣ καλείται να αποφασίσει για τη διαγραφή του ΥΔ από τις διδακτορικές σπουδές του Τμήματος.
  2. Κατά το Β' στάδιο ακολουθείται ό,τι προβλέπει η κείμενη νομοθεσία και ο εσωτερικός κανονισμός του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επιπλέον, οι υποψήφιοι διδάκτορες έχουν τις εξής υποχρεώσεις:
    - i. Κάθε έτος κατά τη διάρκεια του Β' σταδίου, οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν υπό την μορφή σεμιναρίων την ερευνητική τους δραστηριότητα στο Τμήμα. Τα σεμινάρια αυτά μπορεί να οργανώνονται αυτόνομα από το υπόλοιπο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος ή να είναι ενταγμένα στο πλαίσιο σεμιναριακών μαθημάτων του προγράμματος αυτού. Στα σεμινάρια αυτά υπάρχει ανοιχτή πρόσκληση για παρακολούθηση προς όλους τους διδάσκοντες και φοιτητές του Τμήματος.
    - ii. Ο υποψήφιος διδάκτορας οφείλει να βρίσκεται σε τακτική επαφή με τον επιβλέποντα και να συντάσσει κατ' έτος γραπτή έκθεση προόδου της ερευνητικής του εργασίας κατά το έτος που πέρασε καθώς και να παρουσιάζει τον προγραμματισμό του έργου για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

3. Κατά το Γ' στάδιο ακολουθείται ό,τι προβλέπει η κείμενη νομοθεσία και ο εσωτερικός κανονισμός του Πανεπιστημίου Κρήτης για τα ελάχιστα κριτήρια περί της τελικής αξιολόγησης και κρίσης της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα. Επιπλέον, απαιτείται η σύνθεση της εξεταστικής επιτροπής να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα μέλος το οποίο να προέρχεται από άλλο Πανεπιστήμιο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, εκτός και αν ορίζουν διαφορετικά οι κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας ή του κανονισμού του Πανεπιστημίου Κρήτης. Για σκοπούς διάχυσης των αποτελεσμάτων των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται στο Τμήμα, οι ΥΔ ενθαρρύνονται πριν την υποβολή της ΔΔ να προχωρούν σε δημοσίευση εργασίας ως πρώτοι συγγραφείς, η οποία να προέρχεται από τη διδακτορική διατριβή, σε διεθνές περιοδικό με κριτές ή σε Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου με κριτές.

Άρθρο 4

Γενικές διατάξεις

1. Η ελάχιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Δ.Δ. δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 3 πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 4α & 4β του άρθρου 9 του ν. 3685/2008 ή τις διατάξεις της εκάστοτε κείμενης νομοθεσίας και του παρόντος εσωτερικού κανονισμού.
2. Η συμβουλευτική επιτροπή μελετά την ετήσια έκθεση προόδου του υποψηφίου, την αξιολογεί και καταθέτει σχετικό πόρισμα στη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία εγκρίνεται από την ΓΣΕΣ του Τμήματος. Μετά από δύο συνεχόμενες αξιολογήσεις της απόδοσης του υποψήφιου διδάκτορα ως μη ικανοποιητικής, ή εάν παρέλθουν δύο (2) έτη μετά την ολοκλήρωση της Α' φάσης χωρίς ο επιβλέπων να έχει στοιχεία για την πορεία της διατριβής, ο υποψήφιος παραπέμπεται στη Γ.Σ.Ε.Σ. με το ερώτημα της διαγραφής από τον κύκλο Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος.
3. Ο μέγιστος αριθμός ενεργών διδακτορικών διατριβών προς επίβλεψη για κάθε μέλος ΔΕΠ με την ιδιότητα του πρώτου/κύριου επιβλέποντα δεν μπορεί να είναι ανώτερος των πέντε, εκτός αν ορίζει διαφορετικά η κείμενη νομοθεσία.
4. Η αντικατάσταση του πρώτου επιβλέποντα Καθηγητή ή και μελών της ΣΕ είναι δυνατή μόνο για πολύ σοβαρούς λόγους (προσωπικούς, υγείας, μετακίνησης σε άλλο Τμήμα κ.ά.) και αιτιολογείται επαρκώς όταν συνδέεται με την πρόοδο του υποψηφίου διδάκτορα. Σε περίπτωση παραίτησης του επιβλέποντα Καθηγητή για λόγους που σχετίζονται με την πρόοδο του ΥΔ, απαιτείται εισήγηση της Ε.Μ.Σ. στην Γ.Σ.Ε.Σ., ώστε να διερευνηθεί το ερώτημα της διαγραφής του φοιτητή λόγω ελλιπούς προόδου ή της αντικατάστασης του πρώτου/κύριου επιβλέποντα ή/και μελών της συμβουλευτικής επιτροπής για τη συνέχιση της διατριβής.
5. Οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Τμήματος που τους ανατίθενται. Ειδικότερα, ο υποψήφιος διδάκτορας έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο Τμήμα (π.χ. συμμετοχή σε εργαστηριακά μαθήματα του Τμήματος συναφή με το ιδιαίτερο αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής που εκπονεί) ή να συμμετέχει σε επιτηρήσεις εξετάσεων του προπτυχιακού

προγράμματος σπουδών του Τμήματος. Η ανάθεση καθηκόντων για προσφορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών γίνεται με εισήγηση της τριμελούς επιτροπής επίβλεψης του ΥΔ και τη σύμφωνη γνώμη της Γ.Σ.Ε.Σ.

6. Μετά την επιτυχή υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει ένα αντίτυπο της εργασίας του σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (CD ή DVD) στη Γραμματεία του Τμήματος και όσα αντίτυπα (έντυπα ή ψηφιακά) απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία και τον κανονισμό του Πανεπιστημίου Κρήτης για την βιβλιοθήκη του και την γενικότερη δημοσιοποίηση της διατριβής σε άλλες βιβλιοθήκες (π.χ. αποστολή αντιτύπου στην Εθνική Βιβλιοθήκη, στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών του ΕΚΤ).

Άρθρο 5

Μεταβατικές Διατάξεις

- i. Οι ενεργοί ΥΔ του Τμήματος, οι οποίοι έχουν εισαχθεί στο πρόγραμμα ΔΣ έως και την ημερομηνία έγκρισης του κανονισμού από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΔΔ όπως ορίζεται από το Β' στάδιο (παραγρ. 2β, άρθρο 3) και εξής καθώς και όλες τις γενικές διατάξεις που προβλέπει ο παρών κανονισμός ΔΣ.